

N:o 54.

Ank. till Riksd. kansli den 9 mars 1906, kl. 2 e. m.

*Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen
gjorda framställningar om anslag till vissa hamnarbeten.*
(R. A.)

1:o.

I propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kungl. Maj:t under sjätte hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att till ombyggnad af Simrishamns hamn på extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af 100,000 kronor. Ombyggnad af Simrishamns hamn.

För nämnda ändamål har Riksdagen år 1905 beviljat ett anslag af 253,500 kronor och däraf på extra stat för år 1906 anvisat ett belopp af 53,500 kronor.

Med erinran, att ifrågavarande arbete vore afsedt att verkställas inom loppet af tre år, har, enligt hvad af statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 13 januari 1906 inhämtas, föredragande departementschefen i öfverensstämmelse med därom af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gjord hemställan tillstyrkt framställning till Riksdagen om anvisande för nästa år af ofvan omförmälda belopp 100,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må
vinna Riksdagens bifall.

2:o.

Iståndsättande och ombyggnad af Skanörs hamn.

Vidare har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen dels att till iståndsättande och ombyggnad af Skanörs hamn, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett af majoren V. Gagner upprättadt förslag jämte däri af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gjorda ändringar och tillägg, bevilja ett anslag af 272,900 kronor, under villkor att städerna Skanör och Falsterbo till Kungl. Maj:t och kronan afstå den nuvarande hamnen med tillhörande bålverk, vågbrytare och ledarm jämte så stort intill hamnen gränsande område, som kan för hamnens möjligen blifvande utvidgning eller eljest ändamålsenliga användning enligt Kungl. Maj:ts bedömande anses erforderligt,

dels ock att af detta anslag på extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af 72,900 kronor.

Det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet i detta ärende är af följande innehåll.

»Den 4 och 5 december 1899 förorsakade en våldsamt stormflod så betydande skador å Skanörs hamn, att dess fortfarande bestånd därigenom kan anses äfventyradt. Äfven vid två senare tillfällen i december 1902 och 1904 har hamnen, ehuru i mindre betydande grad, lidit skada af storm.

Hamnens tillkomst. Riksdagens yttrande 1878.

Ifrågavarande hamn har tillkommit hufvudsakligen på bekostnad af statsmedel. På framställning af Eders Kungl. Maj:t beviljade nämligen 1878 års Riksdag till utförande af en mindre hamnanläggning vid Skanör ett belopp af 50,000 kronor, motsvarande $\frac{2}{3}$ af den därför beräknade kostnaden. Vid anmälan om anslagets beviljande yttrade Riksdagen, att Riksdagen hade funnit den ifrågasatta hamnanläggningen ej blott vara af stort gagn för städerna Skanör och Falsterbo, hvilka likväl uppenbarligen ej förmådde att utan understöd af allmänna medel utföra densamma, utan ock äga ej ringa vikt ur synpunkten af ett sorgfälligt upprätthållande af de internationella förpliktelser, hvilka i och för sjöfartens underlättande å denna punkt af kusten borde tillgodoses. Med säkerhet kunde det ock antagas, att hamnens anläggning, till följd af dess läge vid landets utskjutande sydvästra hörn och den stora mängd fartyg, som dagligen måste passera denna punkt, komme att bidraga till en betydlig ökning af den inkomst, som lotsningen kunde medföra. Saknaden af en hamn vid Skanör bidroge nämligen att leda en del af lotsningen med alla däraf följande fördelar

i den danska farleden genom Drogden i stället för i den svenska farleden genom Flintrännan, ehuru denna senare, då mera med erforderliga sjömärken och fyrar försedda, förbi Malmö ledande farled syntes erbjuda seglaren fullt lika stor trygghet som den mellan Saltholmen och Dragör belägna, förbi Köpenhamn ledande, smalare och grundare leden genom Drogden. Frågan om anläggande af en hamn vid Skanör syntes Riksdagen således böra bedömas ur en långt vidsträcktare synpunkt än endast den af Skanörs och Falsterbos intresse. Såsom villkor för anslagets anvisande föreskref Riksdagen, att det, i öfverensstämmelse med hvad tillförne vid beviljande af statsbidrag för hamnarbeten vid Trelleborg, Simrishamn och Visby blifvit bestämdt, jämväl uti ifrågasvarande fall borde såsom villkor stadgas, att städerna Skanör och Falsterbo skulle åtaga sig att utan vidare anspråk på bidrag af allmänna medel fullborda arbetet enligt af Eders Kungl. Maj:t fastställd plan och därefter ständigt underhålla hamnanläggningen i sådant skick, att den kunde för trafiken begagnas.

Efter det städerna ingått på detta villkor och plan för arbetet blifvit af Eders Kungl. Maj:t fastställd samt anläggningen i enlighet därmed fullbordad för en kostnad af 76,000 kronor, däraf städerna bidragit med 20,000 kronor och Malmöhus läns hushållningssällskap med 6,000 kronor, afsynades och godkändes hamnen den 14 oktober 1881.

Kort därefter, särskildt under en stormflod den 5 december 1883, led hamnen sådana skador, att hamndirektionen, i ändamål att bota skadorna och för framtiden förekomma liknande förödelser, lät uppgöra en af ritning och kostnadsberäkning åtföljd plan därför, hvilken äfven afsåg åtgärder för hamnens fördjupande, allt för en kostnad, som alternativt beräknades uppgå till respektive 20,700 och 21,400 kronor.

Sedan därpå magistraten i Skanör och Falsterbo, å städernas vägnar, år 1884, med bifogande af denna plan, anhållit, att med hänsyn till hamnens betydelse för såväl sjöfarten i allmänhet som lotsverket samt då städerna icke förmådde göra flera uppoffringar för hamnen, denna måtte iståndsättas på bekostnad af statsmedel, och kostnaden därför blifvit af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknad uppgå till 34,200 kronor, hafva städerna, på tillfrågan huruvida de vore villiga att bidra till företaget med åtminstone en tredjedel af nämnda kostnad, förklarat sig vilja lämna allenast en sjättedel af det belopp 21,400 kronor, hvartill utgifterna för hamnens iståndsättande förut beräknats. På framställning af Eders Kungl. Maj:t har därefter 1886 års Riksdag för

istandsättande och förstärkande af hamnen vid Skanör på extra stat beviljat 20,000 kronor, därvid Riksdagen förmälde sig ej hafva förbisett, att bifall till Eders Kungl. Maj:ts framställning i viss mån innefattade en afvikelse från i allmänhet följa grundsatser, i det att dels en del af de föreslagna arbetena afsåge underhåll, som rätteligen skulle åligga samhällena Skanör och Falsterbo, dels ock det af dessa samhällen utfästa bidrag understeg det för mindre hamnbyggnader stadgade af minst $\frac{1}{3}$ af kostnaden. Då Riksdagen likväl ansåge sig kunna bifalla det väckta förslaget, skedde detta ej mindre på grund af ifrågavarande hamns vikt för lotsverket, än ock med hänsyn därtill, att den Skanör då nyligen öfvergångna eldsvåda, som lagt 89 gårdar i aska, naturligtvis varit för invånarna mycket betungande, och att de hamnanläggningen åkomna skador i ej ringa mån härrört af en sådan naturhändelse som den år 1883 inträffade stormfloden.

Med fastställande af den till en kostnad af 34,200 kronor beräknade arbetsplanen, har Eders Kungl. Maj:t, såsom bidrag till arbetets utförande, genom nådigt bref den 2 april 1886 anvisat, förutom de af Riksdagen anslagna 20,000 kronor, ett belopp af 10,700 kronor att utgå från behållna lots- och fyrmedel, med villkor att vederbörande kommunalstyrelse i städerna Skanör och Falsterbo åtog sig att fullborda hamnanläggningen enligt den af Eders Kungl. Maj:t fastställda planen och därefter för framtiden underhålla densamma i det skick, hvori den genom arbetets utförande blefve försatt. Hamnens istandsättande verkställdes genom städernas försorg och fullbordades år 1889.

Då underhållet, som enligt Eders Kungl. Maj:ts nådiga bref den 2 april 1886 fortfarande ålåg städerna, befunnits vara för dessa mycket betungande, anhöllo städernas invånare, jämlikt därom vid allmän rådstuga den 28 mars 1892 fattadt beslut, att Eders Kungl. Maj:t tacktes befria städerna Skanör och Falsterbo från skyldigheten att underhålla Skanörs hamn samt medgifva, att hamnen finge af städerna öfverlåtas på lotsverket. Till stöd därför åberopades hufvudsakligen, att hamnen egentligen icke uppfyllt sitt ändamål för andra än lotsarna och ett fåtal fiskare, att hamnen för det dåvarande visserligen befunne sig i trafikabelt skick, men att densamma ständigt hotades genom uppgrundning af sanden, samt att trävirket snart vore förstördt, hvadan en vidtomfattande reparation förestode. Uti afgifvet underdånigt yttrande öfver denna städernas anhållan ansåg sig väg- och vattenbyggnadsstyrelsen icke böra afstyrka densamma, då de i ansökningen anförda skälen syntes styrelsen behjärtansvärda och då dels städerna torde sakna tillgång att utan bidrag besörja underhållet af hamnen, dels af de på

sin tid gjorda framställningarna till Riksdagen framginge, att hamnanläggningen i Skanör tillkommit i hufvudsakligt syfte att bereda lotsverket fördel.

Efter det lotsstyrelsen och Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län uti afgifna underdåniga yttranden likadeles förordat nådigt bifall till den underdåniga framställningen, förklarade emellertid Eders Kungl. Maj:t den 17 mars 1894 densamma icke till vidare åtgärd föranleda.

Då fyra år därefter, eller år 1898, lotsuppassningen vid Öresunds södra lotsstation i Skanör började bestridas med lotsångare, uppkom behof af en fördjupning af hamnens inseglingsränna till 3,6 meter samt en förlängning af en befintlig sandafledare för tryggande af det ökade djupet. Med anledning däraf gjorde lotsstyrelsen, sedan på dess uppdrag majoren i väg- och vattenbyggnadskåren m. m. V. Gagner utarbetat plan och kostadsförslag för dessa arbeten, framställning hos städerna om arbetets utförande, men städernas invånare förklarade å allmän rådstuga, att de icke ansåge rådligt, att städerna åtog sig underhållet af den fördjupade inseglingsrännan eller deltoge i kostnaden för arbetets verkställande. Då arbetets utförande sålunda icke kunde förväntas ske genom städernas försorg, anvisade Eders Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 9 juni 1899 för detta ändamål 500 kronor att utgå från behållna fyr- och båkmedel; och blef därefter inseglingsrännans fördjupning genom lotsstyrelsens försorg verkställd.

Såsom af det föregående framgår, har ifrågavarande hamn under den jämförelsevis korta tid, den funnits, i hög grad lidit af stormarnas inverkan. Detta finner sin naturliga förklaring i hamnens läge och svaga byggnadssätt. Densamma saknar nämligen hvarje naturligt skydd. Genom en nära 700 meter lång, delvis öfver sandreflar gående bro förbunden med fastlandet, skyddas hamnen af två vågbrytare, hvaraf den södra, enligt i ärendet af distriktsingenjören i södra väg- och vattenbyggnadsdistriktet ingifven rapport, utgöres af en vanlig stenjetée med allenast 2 eller, enligt andra uppgifter, endast 1,6 till 1,8 meters höjd öfver medelvattenytan samt med betäckning af rund oklufven sjösten. Jetéen afslutas med ett pirhufvud, hvars yttre del utgöres af betonyllda kistor. Den norra vågbrytaren består af två i vinkel ställda armar. Den inre närmast hamnen belägna armen utgöres af en träskodd jordvall, utvändigt skyddad af en stenfyllning, samt den yttre af en stenjetée, liknande den vid den södra vågbrytaren, men å inre sidan försedd med en spåntvägg med jord-

Hamnens
konstruktion.

fyllnad mot stenbanken och brovandring af plank öfver jordfyllningen. Äfven denna vågbrytare afslutas med ett pirhufvud. Enligt förenämnda rapport höjer sig den norra vågbrytaren allenast 1,3 meter öfver vattenytan. Föرنämsta orsaken till skadorna å hamnen tillskrifves dock i rapporten den omständigheten, att flertalet af de bröstvärns-pålar, som på den inre sidan af den norra hamnarmen stå i förbindelse med därvarande bålverk, under tidernas lopp till den del de befinna sig ofvan vattenytan ruttnat. För botande häraf har man sett sig nödsakad att skarfvå dessa pålar ofvan vattenytan samt mellan dem nedsätta nya pålar, som dock endast nedförts genom den öfre stenbetäckningen utan att kunna nedtvingas till något afsevärdt djup i stenfyllningen. Denna svaghet i konstruktionen af den norra vågbrytaren har varit af så mycket mer ödesdiger verkan, som enligt samstämmande uppgifter i synnerhet denna vågbrytare är utsatt för de i trakten ofta återkommande häftiga nord- och nordväststormarna. Också är det hufvudsakligen denna vågbrytare, som enligt den ingifna rapporten lidit af stormen, i det de korta pålarna i jetéen ryckts upp samt de skarfvade pålarna slitits lösa från de gamla pålresterna, hvarefter alla förbindningar brustit. Dock hafva äfven å den södra hamnarmen betydande skador anställts.

Slutligen torde böra omnämnas, att ungefär från midten af den södra vågbrytaren utgår i inseglingsrännans riktning en 60 meter lång strömledare eller ledarm, utgörande en till vanligt medelvattenstånd nående spånt, som å båda sidor skyddas af stenfyllning.

Lotsstyrelsen
ingår till
Kungl. Maj:t
med fram-
ställning om
hamnens
iståndsät-
tande.

Sedan lotsstyrelsen, under åberopande af den vikt hamnen ägde för lotsuppassningen i södra delen af Öresund äfvensom såsom nödhamn för smärre segel- och fiskarfartyg, hos Eders Kungl. Maj:t anhållit om företagande af undersökning för utrönande af behöfliga åtgärder för skadornas provisoriska afhjälpande samt för hamnens fullständiga reparation och förstärkning, ställde Eders Kungl. Maj:t, i enlighet med hvad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i ett öfver berörda underdåniga ansökning inhämtadt utlåtande hemställt, genom beslut den 7 september 1900 till sistnämnda styrelses förfogande 1,200 kronor med åliggande att verkställa undersökning samt uppgöra förslag till hamnens iståndsättande med ett djup under lågvatten af 3 meter.

Förslag till
hamnens
iståndsät-
tande.

Till fullgörande häraf har, enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens uppdrag, majoren Gagner afgifvit ett af plan- och detaljritningar äfvensom kostnadsförslag åtföljdt utlåtande. Detta förslag innefattar hufvudsakligen följande anordningar: Södra vågbrytaren, som är af mycket

svag konstruktion och klena dimensioner, bör på samma grund som förut ombyggas sålunda, att på lämpligt afstånd från nuvarande strandlinjen anbringas en plankspånt, omgifven på ömse sidor af en riklig stenfyllning af skärf eller flinta, hvarjämte från land ända ut till pirhufvudet uppföres en granitbeklädd betonnur, hvars krön lägges 2,5 meter öfver medelvattenytan ut till ledarmen och 3 meter därifrån fram till södra pirhufvudet. Betonnuren hvilar på den gamla stenfyllningen och är i vattengången försedd med ett skifte af foghuggen, men för öfrigt rå granit. Pirhufvudet förses med en krans af pålar och plank, mellan hvilken garnering och gamla pires yttersidor gjutes beton, beklädd med granit. Beträffande den norra vågbrytaren har majoren Gagner, enär den yttersta delen af denna ej med fördel kan repareras och den dessutom har ett mycket olämpligt läge, i det att den till stor del fångar och indrager den nordliga strömmen i hamnen, hvarigenom hamnbotten löper fara att fyllas af sand, föreslagit, att ifrågavarande vågbrytare helt och hållet ombygges och förlägges, på sätt med röda linjer å en bifogad karta^{*)} är angifvet. Den nybyggda armen af vågbrytaren, hvilken mest är utsatt för vågorna, skall enligt förslaget konstrueras af stenfyllda kistor med öfverbyggnad af granitbeklädd beton samt stenfyllning under vatten på yttre sidan, allt hvilande på ett lager af flinta eller granitskärf. Då det plankverk, hvilket uppförts till skydd för den del af vågbrytaren, som skall bibehållas i dess nuvarande läge, är alldeles uppruttet, föreslås dess borttagande och uppförande af en granitklädd betonnur, hufvudsakligen hvilande på den gamla stenfyllningen, efter samma principer som å södra vågbrytaren. Med hänsyn därtill att trävirket jämväl på den allra innersta delen å norra vågbrytaren är ofvan vatten uppruttet, skall detsamma täckas med rå stenfyllning och där ofvanpå anbringas en lägre parapet af sten i cementbruk.

På norra och östra sidan af hamnen ombyggas bålverken, och tillämpas därvid följande förfaringssätt: Pålarna, som böra vara af särskildt groft furuvirke, få till hindrande af röta ej nå längre än till medelvattenytan, hvarest anbringas ett sträckband af pitch-pine, hvilket uppgifves vara nästan dubbelt så varaktigt som furu. Ofvan vatten tappas i sträckbandet midt emellan grundpålarna själfva bålverkspålarna, likaledes af pitch-pine, och på dessa anbringas ett hammarband af samma träslag på en höjd af 1,6 meter öfver medelvattenytan. Nämda kortare bålverkspålar förbindas med ankarna genom vid desamma fastbultade snedsträfvor. I fråga om ledarmen har föreslagits dess förlängande i

^{*)} Kartan är inhäftad i statsrådsprotokollet vid sidan 190.

fortsatt riktning, till dess den uppnår 6 meters djup; och skulle den härigenom i sin helhet erhålla en längd af 120 meter. Äfven ledarmen afslutas med ett pirhufvud, bestående af en stenfylld kista med öfverbyggnad af granitklädd beton. Inseglingsrännan och större delen af hamnen uppmuddras till ett djup af 4 meter under medelvatten. Slutligen föreslås förstärkande af vägen mellan hamnen och Skanör.

Kostnads-
beräkning.

Kostnaden för de ifrågasatta arbetena skulle uppgå			
för ombyggnad af den södra vågbrytaren.....	till kronor	45,684:	—
» » » » norra »	» »	62,160:	—
» » » bålverken samt uppförande af nya	» »	34,400:	—
» ledarmens förlängande och förstärkande	» »	46,390:	—
» hamnens uppmuddring	» »	54,800:	—
» inseglingsrännans uppmuddring	» »	8,800:	—
samt för förstärkning af vägen till Skanör	» »	4,000:	—
		kronor	256,234: —
hvertill kommer till omkring 10 % af kostnaderna			
beräknade utgifter för arbetsmaterial, ingenjörs- ledning och tillsyn m. m.		kronor	23,766: —
		kronor	280,000: —

Väg- och
vattenbygg-
nadsstyrelsens
revision af
majoren Gag-
ners förslag.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har, samtidigt med att styrelsen öfverlämnat ifrågavarande förslag till lotsstyrelsen, därvid gjort åtskilliga smärre ändringar och tillägg. Å ena sidan ansåg väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att, då det låge i sakens natur, att stenfyllning svårigen kunde alldeles motstå angreppen från en af storm upprörd sjö, om den ej inneslötes på sådant sätt, att enstaka stenar ej kunde af vägen utspolas, det vore nödvändigt, att i vissa delar af den södra och norra vågbrytaren öfre skiftet i stenfyllningen mellan spånten och betonmurens fot byggdes af fogtuktad sten i cement på väl ordnad underlag, hvarigenom uppstode en ökad kostnad af 36,500 kronor, samt att den föreslagna anordningen af bålverket till norra vågbrytaren lämpligen borde utbytas mot en kajmur på pålar, hvilket medförde en ökad kostnad af 4,200 kronor. Å andra sidan ansåg styrelsen, dels att hamnen allenast på omkring hälften af dess areal behöfde uppmuddras till 4 meters djup under medelvatten, hvaremot å öfriga delen 1,5 meters djup vore tillräckligt, dels att strömledaren icke behöfde utsträckas längre, än att den i sin helhet blefve 85 meter. Genom

dess ändringar i majoren Gagners förslag nedbragtes kostnadssumman med respektive 16,800 kronor samt 26,600 kronor. Då vidare inseglingssärrnan väl å norra, men ej å södra sidan vore utsatt för högvatten, ansågs den södra sidan af dosseringen kunna lämnas oförändrad, hvarigenom uppstode en besparing af 2,200 kronor. Slutligen blefve, om hamnen icke uppmuddrades i den omfattning, majoren Gagner föreslagit, en ifrågasatt landbrygga obehöflig, och inbesparades härigenom likaledes 2,200 kronor. I allt nedbragtes således kostnadsförslaget med 47,800 kronor, hvadan, då styrelsen, såsom nämnts, tillika hemställt om arbeten, som betingade en ökad kostnad af tillhoppa 40,700 kronor, styrelsens ändringsförslag i sin helhet slutade å en summa af 272,900 kronor. Med utförande af detta förslag ansåg styrelsen, att hamnen åtminstone tills vidare skulle komma att fullt motsvara sitt ändamål.

Lotsstyrelsen har därefter inkommit till Eders Kungl. Maj:t med berörda båda förslag samt med yttranden af lotskaptenen i Malmö och öfverlotsen i Skanör äfvensom eget underdånigt utlåtande af den 30 januari 1903. Lotskaptenen har i sitt yttrande, bland annat, anført, att, därest hamnen skulle på statens bekostnad göras till en nöd- och skyddshamn för kustfarande, hvilket han på det lifligaste tillstyrkte, en förstärkning och ombyggnad i ungefärlig öfverensstämmelse med majoren Gagners förslag vore fördelaktigast, men att, för den händelse detta förslag på grund af den höga slutsumman icke kunde genomföras, hamnen liksom hittills torde blifva till stort gagn såväl för kust- och fiskarfartyg som för lotsfartygen, om en mindre omfattande iståndsättning med anslag af statsmedel utfördes. I sådant syfte har lotskaptenen uppgjort ett utkast, som hufvudsakligen går ut på att, med bibehållande af de nuvarande vågbrytarnas läge och konstruktion, allenast bota de dem ågångna skador, hvarjämte i allmänhet de af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna reduktioner i det af majoren Gagner uppgjorda förslag förordats. Enligt hvad lotsstyrelsen i sitt utlåtande uppgifver, skulle kostnaden genom dessa förändringar nedbringas till 114,000 kronor.

Lotsstyrelsens
utlåtande.
Yttrande af
lotskaptenen
i Malmö.

Ur de af lotskaptenen och öfverlotsen i Skanör afgifna yttrandena må följande uppgifter rörande hamnens betydelse för lotsningen i Öresund återgifvas:

Uppgifter rörande hamnens betydelse för lotsningen i Öresund.

Antalet fartyg, som från Skanör lotsades, utgjorde årligen i medeltal före hamnens anläggning 822, men hade därefter stigit till 908 med en inkomst af 36,846 kronor. På senare tiden hade skeppsfarten på grund af Flintrännans med åren förbättrade belysning och utprickning

blifvit mera oberoende af lotsbiträde, med anledning hvaraf lotsarnas antal äfven kunnat minskas från 20 till 16. Under den senast tilländalupna 10-årsperioden hade antalet lotsningar nedgått till 535 i medeltal för år. Härvid vore dock att märka, att inkomsterna af lotsningarna icke i samma proportion minskats, utan utgjorde de för samma period i medeltal 30,851 kronor, hvilket visade, att det numera företrädesvis var större ångare, som under passerande af den djupare farleden Flintrännan anlitate svensk lots.

Lotsstyrelsen
angående
hamnens
betydelse.

Rörande ifrågavarande hamns betydelse har lotsstyrelsen i sitt nyss berörda utlåtande anført:

»Hamnanläggningen vid Skanör har genom sitt läge på utsidan af den från Skånes sydvästra hörn i hafvet utskjutande sandiga landudden, från hvilken i sydlig riktning sträcker sig långt ut till hafs Falsterboref, öfver hvilket intet fartyg kan passera, för kustfarten med mindre jakter och för de fiskarbåtar, som här utanför vissa årstider idka drifgarmsfiske, en alldeles särskild betydelse, därigenom att någon annan tillflyktsort å sagda del af kusten ej finnes närmare än Trelleborg ostvart och Klagshamn samt Limhamn nordvart i Öresund. Fördelen af att i omedelbar närhet af det vidsträckta och farliga refvet äga en dylik nödhamn, dit de smärre kustfararna och fiskarfartygen vid inträffande hårdt väder kunna taga sin tillflykt och på närmaste håll afvakta ett gynnsamt tillfälle att löpa ut för fortsättning af sin näring, har ock, efter hvad erfarenheten gifvit vid handen, flitigt begagnats af kustbefolkningen. Härtill kommer, att för Öresunds södra lotsstation dess ojämförligt lämpligaste förläggningssort är Skanör, i hvilken stad lotsverket dessutom äger bostad för öfverlotsen och de talrika lotsarna äro bofasta.»

Lotsstyrelsen
angående
hamnens
underhåll.

Efter att härefter hafva påpekat, såväl att hamninkomsterna vore alldeles otillräckliga för hamnens underhåll som att de obetydliga samhällena Skanör och Falsterbo, hvilka endast genom en lång landsväg stode i förbindelse med hamnen, saknade förmåga att till underhållet bidraga, upptager lotsstyrelsen till bedömande frågan, huruvida underhållsskyldigheten rimligen borde tillkomma lotsverket, samt anför i sådant hänseende hufvudsakligen följande:

Den utprickning och belysning af Öresund och Flintrännan, som med högst betydande omkostnader upprätthålles af lotsverket, vore af den beskaffenhet, att det öfvervägande flertalet af dessa farvatten trafikerande fartyg numera passerade sundet utan lotsbiträde. De stora

lotsstationerna vid Öresunds norra och södra inlopp hade också i själfva verket aldrig burit sig, hvarför fyr- och båkmedlen måste lämna mycket dryga tillskott ej blott till vidmakthållandet af två dyrbara lotsångare m. m., utan jämväl till fyllnad i den talrika lotspersonalens aflöning, ehuru denna under de senare åren efter lotsångarnas anskaffande kunnat något minskas. Skulle, utöfver dessa betydande utgifter för sjöfartens underlättande i Öresund, det ställas i utsikt, att fyr- och båkmedlen komme att i större eller mindre mån drabbas af ombyggnaden och underhållet af Skanörs hamn i det bedröfliga skick, hvari den numera befunne sig, torde frågan om inskränkande förändringar af lotsningsförhållandena i sundet tvingas upp på dagordningen. Visserligen hade lotsstyrelsen med anledning af ofvanberörda förslag till öfverlämnande af Skanörs hamn till lotsverket i underdånigt utlåtande af den 11 oktober 1892 tillstyrkt samma förslag, men dels hade krafven på förbättrade säkerhetsanstalter sedan dess stigit, under det öfverskotten af lotsverkets medel, med hvilka dessa förbättringar skulle utföras, minskats, dels hade de hamnen under de följande åren åsamkade skadorna visat, hvilka betungande förpliktelser ett sådant öfvertagande i själfva verket numera skulle medföra, hvadan ett frångående af de åsikter, som lotsstyrelsen uttalade 1892, fullt motiverades af lotsverkets nuvarande ekonomiska ställning och hamnens sedan dess konstaterade dåliga beskaffenhet.

Härefter fortsätter lotsstyrelsen:

»Som ett öfvergifvande af Skanörs hamn dock otvifvelaktigt i första rummet skulle verka till skada för den å Skånes kust idkade lifliga trafiken med smärre jakter och fiskarfartyg, hvilka här på en lång och farlig kuststräcka under ofördelaktiga väderleksförhållanden äga sin enda säkra tillflykt, håller lotsstyrelsen före — med erinran dels om de stora uppostringar från statens sida, som i vårt grannland Danmark gjorts för fiskarbefolkningens hamnar såsom vid Anholt, där den för cirka 1,000,000 kronor nyuppförda fiskarhamnen helt och hållet uppförts af statsmedel, dels om de många tillfällen, då det allmänna trädt emellan ej blott med bidrag till anläggning af smärre nödhamnar, utan ock, exempelvis å Bohuskusten, för att genom dyrbara farledsupprensningar underlätta och betrygga fisket och den mindre kustfarten — att här förefinnes ett verkligt behof, där staten måste träda hjälpande emellan.» Styrelsen hemställde således, att Eders Kungl. Maj:t täcktes besluta om hamnens snara iståndsättande till den utsträckning, som Eders Kungl. Maj:t med stöd af den gifna utredningen kunde pröfva lämpligt.

Lotsstyrelsens
hemställan
om hamnens
iståndsättande
på stats-
verkets be-
kostnad.

Väg- och
vattenbygg-
nadsstyrelsens
utlåtande.

Till fullgörande af Eders Kungl. Maj:ts nådiga befallning har där-
efter väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 27 oktober 1904 i ärendet af-
gifvit underdånigt utlåtande. Efter att hafva kraftigt betonat den be-
tydelse, som ifrågavarande hamn äger såväl för lotsverket som för
segelfarten och särskildt fisket i Sundet, har styrelsen beträffande det
af lotskaptenen i Malmö ifrågasatta ändringsförslag anmärkt, att det-
samma icke skulle åt hamnen gifva vare sig en sådan soliditet, att den
kunde förväntas komma att för framtiden motstå inträffande svårare
stormar, eller nöjaktig varaktighet genom undvikande i möjligaste mån
af det jämförelsevis ovaraktiga trävirket ofvan vatten. Då vidare er-
farenheten numera ådagalagt, att hamninkomsterna vore otillräckliga
för underhållet af hamnen och för bildandet af en förnyelsefond nog
stor att medgifva träkajernas och träbålverkens ombyggnad, vore sty-
relsen för sin del fortfarande af den åsikten, att ombyggnaden af
Skanörs hamn borde ske med det solidare byggnadssätt, som angåfves
i den af majoren Gagner upprättade arbetsplanen med däri af styrelsen
föreslagna ändringar.

Väg- och
vattenbygg-
nadsstyrelsens
angående
hamnens
underhåll.

Beträffande frågan, huru underhållsskyldigheten af hamnen för fram-
tiden borde ordnas, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i hufvudsak
anfört: Erfarenheten hade visat, att städerna Skanör och Falsterbo icke
förmått fullgöra sin underhållsskyldighet i den omfattning, som skulle
erfordrats för att hindra hamnens försämring genom tilltagande röta å
träkajer och bålverk. Då emellertid tryggheten af hamnens bestånd
genom en omfattande ombyggnad torde kunna motiveras endast af
hänsyn till det allmännas intresse och i öfvervägande grad betingades
af dess vikt och betydelse för lotsverket, men däremot icke i afsevärd
mån af hänsyn till Skanörs och Falsterbos intressen, syntes det också
vara en naturlig konsekvens af förhållandena, att kostnaden för fram-
tida underhållet af hamnen till öfvervägande del bestredes af lotsver-
kets medel.

Väg- och
vattenbygg-
nadsstyrelsens
hemställan.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställde väg- och vatten-
byggnadsstyrelsen, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen
att på extra stat bevilja ett belopp af 272,900 kronor till iståndsättande
och ombyggande af Skanörs hamn enligt den af majoren Gagner upp-
rättade planen, med däri af styrelsen sedermera föreslagna ändringar,
under villkor att kostnaden för hamnens framtida underhåll efter om-
byggnaden skulle till $\frac{2}{3}$ bekostas af lotsverkets medel och till $\frac{1}{3}$ af
städerna Skanör och Falsterbo, samt att nämnda städer finge, till be-

stridande af den på dem belöpande andelen af underhållskostnaden, i första hand använda de enligt gällande taxa till hamnkassan ingående hamnafgifter.

Vidare har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, under förutsättning att Riksdagen beviljade för hamnens ombyggnad erforderliga medel, hemställt, att Eders Kungl. Maj:t täcktes anbefalla styrelsen att ombesörja hamnens ombyggnad samt för framtiden äfven dess underhåll, under villkor och föreskrift att för underhållet finge användas de bidrag, som för hamnens underhåll af styrelsen beräknats, samt att den hamnkassa, som af inflytande, för hamnunderhållet afsedda, men icke omedelbarligen använda afgifter kunde komma att bildas, skulle stå under styrelsens förvaltning.

I anledning af hvad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit i fråga om det framtida underhållet af Skanörs hamn, erhöll lotsstyrelsen förständigande att ånyo i ärendet afgifva yttrande. I utlåtande den 1 december 1904 anförde lotsstyrelsen i hufvudsak följande: Någon beräkning af den sannolika underhållskostnaden hade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen icke lämnat, och en dylik torde ock vara vanskelig att utföra. Af vunnen erfarenhet visste man, att med hamnens nuvarande konstruktion inkomsterna från hamnen icke betäckt utgifterna, samt att underhållet, som för åren 1890—1901 i medeltal oaktadt största sparsamhet och omtanke kostat 840 kronor för år, varit alldeles otillräckligt, enär muddringen försummats och trävirket för närvarande vore så skadadt, att det helt och hållet borde förnyas. Genom det föreslagna solidare och dyrbarare byggnadssättet torde visserligen hamnen komma att erhålla en styrka, som tryggade den mot de tätt återkommande stormskadorna, men möjligheten af dylika skador vore icke utesluten, och kostnaden för skadornas afhjälpande, då dylika inträffade, stode i en viss proportion till anläggningskostnaden.

Lotsstyrelsen
afger nytt
utlåtande.

Om man jämförde de kostnader, med hvilka de olika lotsstationerna betungade lotsstyrelsens budget, och därvid toge i betraktande den nytta, dessa stationer bragte den allmänna sjöfarten, torde lotsningen genom Öresund både absolut och relativt till sin nytta vara en bland de allra dyrbaraste. Så länge lotsningen i södra delen af Öresund bestreds medelst segelfartyg, hade Skanörs hamn varit så godt som oersättlig, och äfven nu, sedan ångbåt ställts till lotsarnas disposition och hamnarna vid Klagstorp och Limhamn tillkommit, vore den utan tvifvel af stor betydelse för lotsverket på grund af sin närhet till uppassningsområdet, äfvensom på grund däraf att de flesta af lotsarna vore bofasta i Skanör, men lotsningen kunde numera, om ock ej utan stora olägenheter, upp-

rätthållas, utan att ångbåten angjorde Skanörs hamn; och lotsarna torde, sedan järnväg till Skanör öppnats, kunna äfven under dessa förhållanden fortfarande bo i Skanör. Det vore därför icke det intresse, som representerades af lotsverket, hvilket i första hand motiverade hamnens ombyggnad, utan i stället dess egenskap af enda nödhamn mellan Klagshamn och Trelleborg för fiskarfartyg och mindre jakter vid en farlig, af långt utskjutande sandreflar uppfylld kust. Härmed förfölle det af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anförda skälet för lotsverkets öfvertagande af hamnens hufvudsakligaste underhåll.

Efter att hafva påpekat, hurusom fyr- och båkmedlen, medelst hvilka säkerhetsanstalterna för sjöfarten skulle underhållas och såvidt möjligt hållas i jämnhöjd med tidens fordringar, vore redan nu därtill otillräckliga, förklarade sig lotsstyrelsen under sådana förhållanden på det bestämdaste afstyrka, att lotsverkets medel på ett oberäkneligt sätt anvisades för ett ändamål, som endast medelbart och ingalunda till den utsträckning, som blifvit af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhållet, stode i sammanhang med verkets ändamål. Dessutom kunde styrelsen för sin del icke godkänna, att underhållet af hamnen, om det till väsentlig del skulle bestridas af lotsverkets medel, handhades af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som därvid helt naturligt skulle låta sig bestämmas af hamnens tillstånd i allmänhet och icke af direkt hänsyn till det, som vore erforderligt för lotsverket.

Däremot tillstyrkte styrelsen i betraktande af den stora betydelse, hamnen ägde förnämligast såsom tillflyktsort i hårdt väder för de smärre kustfararna och fiskarfartygen, på det lifligaste bifall till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag, med den förändringen att den del af underhållskostnaden, som föreslagits skola bestridas af lotsverkets medel, måtte bekostas af handels- och sjöfartsfonden.

Yttrande af
städerna
Skanör och
Falsterbo
angående
hamnens
underhåll.

Städerna Skanör och Falsterbo, hvilka lämnats tillfälle att yttra sig rörande frågan om hamnens underhåll, hafva vid allmän rådstuga den 27 december 1904 förklarat sig, vare sig hamnen blefve istånd-satt enligt majoren Gagners eller enligt lotskaptenens i Malmö förslag, vilja för framtiden åtaga sig hamnens underhåll, dock under uttrycklig förutsättning att hamnen och inseglingstrännan finge det af majoren Gagner föreslagna djup.

Kungl. Maj:ts
befallnings-
hafvande i
Malmöhus län
angående
hamnens be-
tydelse och
underhåll.

Slutligen har Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län i underdånigt utlåtande den 28 januari 1905 i hufvudsak anført följande: Upprepade gånger, då fråga förevarit om anläggning och underhåll af Skanörs hamn, hade framhållits och jämväl erkänts hamnens betydelse såväl för lotsverket och de allmänna sjöfartsintressen,

hvilka genom lotsverket tillgodosåges, som ock för det ansenliga antal fiskarbåtar från de skånska fiskelägena och blekingska kusten, hvilka särdeles under viss tid af året idkade fiske i Sundet och anlitade hamnen såsom skydd vid stormar. Om än numera jämväl Limhamns och Klagshamns hamnar kunde såsom nödhamnar anlitas af fiskarbåtar samt mindre jakter och, såsom lotsstyrelsen anført, lotsverket numera skulle i mindre mån än förut vara beroende af Skanörs hamn, vore den dock fortfarande ur båda ofvannämnda synpunkter outhärlig. Hvad anginge bestridande af kostnaderna för hamnens iståndsättande, hade det icke ifrågasatts, att städerna Skanör och Falsterbo skulle därtill bidraga, och deras förmåga att för ändamålet underkasta sig uppoffringar torde ock, om möjligt, vara mindre än tillförne. Allmänna rådstugans åtagande af hamnens framtida underhåll vittnade väl fördelaktigt om städernas offervillighet, men kunde Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, med sin kännedom om befolkningens näringsvillkor, icke tillmäta detta åtagande afgörande betydelse såsom säkerhet för att hamnen verkligen för framtiden blefve behörigen underhållen. Erfarenheten hade nogsamt gifvit vid handen, att städerna ej dittills förmått ens tillnärmelsevis fullgöra den städerna för närvarande påhvilande skyldigheten att underhålla hamnen, och rimlig anledning funnes ej att antaga, det samhällenas förmåga härutinnan skulle under den närmaste framtiden höjas. Om än ett solidare byggnadssätt gjorde hamnen mera motståndskraftig, hade dock erfarenheten lärt, att stormar kunde vid denna landsträcka härja fruktansvärdt, så att möjligheten af hamnens påverkan af storm ej vore utesluten; och plägade kostnaderna för afhjälpande af skador å en hamn stå i visst förhållande till anläggningskostnaden. På grund af hvad sålunda anförts, har Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillstyrkt, att Skanörs hamn blefve på allmän bekostnad iståndsatt, samt att underhållsskyldigheten måtte bestridas till $\frac{2}{3}$ af allmänna medel samt till allenast $\frac{1}{3}$ af städerna, hvilket vore det högsta, hvartill städernas krafter försloge.

Af den redogörelse, jag ofvan lämnat, torde framgå, att ifrågasvarande hamn är af stor betydelse såväl såsom nödhamn för smärre fartyg och fiskarbåtar som äfven för lotsverket. I förstberörda afseende må påpekas, hurusom enligt tillgängliga uppgifter hamnen årligen besökes af ett icke ringa antal fartyg, som vid inträffande stormar därstädes söka skydd. Sålunda skulle antalet främmande jakter och fiskarbåtar, som besökt hamnen, uppgått för år 1898 till 243, för år 1899 till 349 och för år 1900 till 263. Uppenbart är äfven, att behovet af

Departements-
chefens
yttrande.

en hamn gör sig synnerligen starkt gällande vid ifrågavarande på en gång för häftiga stormar och farliga ref kända kust. Gagnet af hamnen har äfven enstämmigt vitsordats af i ärendet hörda myndigheter och tjänstemän.

Det synes mig äfven påtagligt, att hamnen med dess läge omedelbart vid Sundets södra inlopp allt jämnt måste tillerkännas stor betydelse i fråga om lotsuppassningen i denna del af Sundet. Äfven om, på sätt lotsstyrelsen i dess sist afgifna yttrande velat göra gällande, hamnen i detta afseende icke numera vore så outhärlig som förut, torde den dock aldrig till fullo kunna ersättas af de mera aflägsset belägna hamnarna i Trelleborg och Klagshamn. För de svenska intressenas tillvaratagande är det tydligen af vikt, att i fråga om lotsuppassningen i Sundet allt är ordnad på bästa möjliga sätt, så att förbipasserande fartyg icke tveka att företaga färden genom Sundet i svenskt farvatten, hvaraf på en gång lotsverket tillskyndas inkomst och äfven de närbelägna svenska hamnarna kunna förväntas draga fördel.

De skäl, som förmått Riksdagen att vid två tillfällen och därvid delvis utöfver hvad i allmänhet är vedertaget lämna betydande anslag till ifrågavarande hamn, synas mig således fortfarande tala för att staten bör träda hjälpare emellan. Under ärendets gång har icke heller ifrågasatts annat, än att kostnaden för hamnens iståndsättande skulle i sin helhet utgöras af statsverket. Visserligen kunde det synas, som om äfven de båda städerna borde, såsom vid hamnens byggande och iståndsättande efter olyckan år 1883 varit fallet, bidra med något mindre belopp. Då, på sätt Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län vitsordat, de båda städernas ekonomiska svaghet beröfvar dem möjlighet att underhålla hamnen, torde dock ännu mindre kunna ifrågasättas, att dessa båda små samhällen skulle kunna lämna något nämnvärdt bidrag till hamnens iståndsättande. I detta sammanhang tillåter jag mig åberopa, hurusom enligt mig tillhandakomna upplysningar de båda städernas tillgångar vid 1904 års slut utgjort i fastigheter och inventarier allenast 10,000 kronor samt i fordringar, värdepapper och kontanter 18,001 kronor 73 öre. Vidare får ej lämnas obeaktadt, att, såsom under ärendets utredning framhållits, hamnens betydelse för de ifrågavarande båda städerna är af jämförelsevis underordnad vikt. Slutligen kan med skäl befaras, att, därest såsom villkor för statens ingripande skulle fordras något bidrag från städerna eller möjligen från annan korporation, arbetet med hamnens iståndsättande komme att ytterligare fördröjas, hvaraf åter följden blefve, att hamnen, som redan i sex år befunnit sig i skadadt skick, än mera förfölle.

I fråga om valet mellan de båda föreliggande förslagen till hamnens iståndsättande tvekar jag icke, oaktadt den därtill hörande kostnadsberäkningens höga slutsumma, att förorda det af majoren Gagner upprättade förslag med däri af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gjorda ändringar och tillägg. Mot lotskaptenens i Malmö förslag kan först och främst anmärkas, att det icke är uppgjordt af en tekniskt sakkunnig person. Icke heller har det vunnit understöd af någon i ärendet hörd myndighet. Det synes mig äfven uppenbart af den utredning, som lämnats, att förnämsta orsaken till att hamnen så ofta och så starkt blifvit skadad af stormar varit dess alltför svaga konstruktion. Särskildt gäller detta om de båda vägbrytarna. Inskränker man sig, såsom lotskaptenen föreslagit, till att bota de ågångna skadorna, men att för öfrigt i hufvudsak bibehålla vägbrytarna oförändrade, blifver följden däraf tvifvelsutän, att hamnen inom kort ånyo utsättes för liknande skador, som nu varit fallet, hvarvid man slutligen drifves till att antingen nedlägga hamnen eller att iståndsätta den enligt solidare grunder. I bådaddera fallen hafva de å hamnens reparation använda kostnader varit bortkastade.

Såsom af den föregående redogörelsen framgår, föreligger äfven frågan om hamnens blifvande underhåll till bedömande. Detta åligger för närvarande städerna. Uppenbart är dock, att de med sina starkt begränsade tillgångar icke mäktat på ett tillfredsställande sätt uppfylla denna förpliktelse. Oaktadt städerna, efter hvad i ärendet af olika myndigheter och personer vitsordats, på ett synnerligen klokt sätt sökt sörja för hamnens underhåll, hafva deras krafter dock icke räckt härtill; och i denna deras oförmåga ligger äfven en medverkande orsak till de olyckor, som öfvergått hamnen. Inkomsten af hamnen förslår, såsom ofvan påpekats, icke ens att täcka utgifterna. Under 12-årsperioden 1890—1901 uppgingo inkomsterna till sammanlagdt 8,156 kronor eller i medeltal omkring 680 kronor om året, under det att det med nödtvungen sparsamhet verkställda underhållet under samma tid medtagit ett belopp af 10,052 kronor eller i medeltal omkring 840 kronor om året.

Visserligen hafva städerna förklarat sig villiga att äfven för framtiden sörja för hamnens underhåll — dock endast under villkor, att hamnen uppmuddras till det af majoren Gagner föreslagna djup, men, alldeles fränsedt att denna förutsättning icke inträder, därest väg- och vattenbyggnadsstyrelsens af mig förordade ändringsförslag lägges till grund för hamnens iståndsättning, torde, på sätt Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län anført, icke någon afgörande be-

tydelse böra tilläggas detta åtagande. För hamnens behöriga underhåll erfordras större tillgångar än dem, som stå städerna till buds.

Med hänsyn härtill har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äfven föreslagit underhållskostnadens fördelning på det sätt, att städerna åtog sig en tredjedel samt lotsverket återstoden. Mot detta förslag, i hvad det afser underhållskostnadens delvisa öfverförande på lotsverket, har likväl lotsstyrelsen inlagt sin bestämda gensaga. För min del anser jag mig ej heller kunna biträda berörda förslag. Den föreslagna fördelningen af underhållskostnaden synes mig dels godtycklig, dels lätt föranledande slitningar mellan de olika institutioner, å hvilka underhållsskyldigheten skulle hvila.

Den enklaste lösningen torde i stället vara, att staten för framtiden åtager sig allt underhåll af hamnen, mot det att städerna till staten afstå hamnen. Då härigenom hamninkomsterna komma att tillfalla staten, bör underhållsskyldigheten, hvilken, i den mån hamninkomsterna icke därtill förslå, torde böra bestridas medelst handels- och sjöfartsfondens tillgångar, för hvarje år icke belöpa sig till något större belopp. Enligt hvad erfarenheten gifvit vid handen, har den årliga underhållskostnaden utöfver hamninkomsterna hitintills endast belöpt sig till ej fullt 200 kronor, och, äfven om detta låga belopp delvis beror på nödtvunget åsidosättande af de med underhållet förenade skyldigheter, torde åtminstone i allmänhet hamnens underhåll, helst sedan den en gång blifvit på ett betryggande sätt iståndsatt, icke kräfva så stort belopp, att det i någon afsevärd mån kan inverka på handels- och sjöfartsfondens tillgångar eller på tillgodoseende af de intressen, som med denna fond pläga understödjas. Då städerna redan en gång velat åt statsverket öfverlåta hamnen i syfte att därigenom befria sig från underhållsbördan, torde icke något motstånd mot den föreslagna anordningen behöfva från deras sida befaras. Slutligen medför frågans lösning, på sätt af mig föreslagits, den fördel, att, därest i framtiden oförutsedda omständigheter skulle medföra, att hamnen komme att lämna afkastning utöfver underhållskostnaden, vinsten häraf tillfölle statsverket såsom en billig ersättning för de å hamnen nedlagda kostnader.

Utom den nuvarande hamnen torde ytterligare böra till statsverket öfverlätas så stor del af närgränsande område, som kan för hamnens möjligen blifvande utvidgning eller eljest ändamålsenliga användning erfordras. För närvarande är det i brist på utredning uppenbart omöjligt att närmare angifva storleken af detta område. Att det icke behöfver vara af någon större omfattning, är uppenbart. I sam-

manhang härmed tillåter jag mig att erinra, att, då på 1890-talet fråga var om hamnens öfverlåtande å lotsverket, lotsstyrelsen, hvilken, såsom i det föregående omnämnts, härtill tillstyrkte bifall, därvid angaf det område, som borde åt lotsverket öfverlåtas, sålunda, att detsamma skulle, utom hamnen med tillhörande bålverkskaj och vågbrytare, utgöras af det land- och vattenområde, hvilket inneslöttes mellan två linjer, löpande parallellt med utfartsvägen till ett afstånd af 150 meter å ömse sidor om denna samt från den s. k. Möllehjäjdens västra gräns till ett vattendjup af 4,75 meter.

Därest det af mig förordade förslag i fråga om hamnens underhåll skulle vinna Eders Kungl. Maj:ts och Riksdagens bifall, torde uppsikten öfver hamnens underhåll böra anförtros åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, hvarom närmare bestämmelse i sinom tid lär komma att af Eders Kungl. Maj:t meddelas.»

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt och då anslaget syntes böra lämpligen fördelas på tre år, har departementschefen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte till Riksdagen göra den framställning, som här ofvan meddelats.

På grund af hvad i statsrådsprotokollet blifvit upplyst om ifrågasvarande hamns stora betydelse såväl för lotsuppassningen i södra delen af Öresund som ock såsom nöd- och skyddshamn för smärre fartyg och fiskarbåtar, anser utskottet det vara angeläget, att hamnen iständsättes genom en omfattande och solid ombyggnad, och med hänsyn till de begränsade tillgångar, hvaröfver städerna Skanör och Falsterbo förfoga, finner sig utskottet i detta fall hafva skäl förorda, att kostnaderna för arbetets utförande helt och hållet bestridas af statsverket. Utskottet, som icke haft något att erinra mot den af Kungl. Maj:t föreslagna planen för hamnens istandsättande och ombyggnad, vill sålunda tillstyrka beviljandet af det för ändamålet äskade anslaget. Däremot anser sig utskottet icke böra biträda Kungl. Maj:ts förslag i hvad det afser att underhållet af hamnen skulle, med städernas befriande från denna skyldighet, för framtiden öfvertagas af staten, som då ock skulle få äganderätt till hamnen med angränsande område. Såsom af statsrådsprotokollet inhämtas, har detta förslag framkommit med anledning af de tvifvel, man hyst beträffande städernas förmåga att på ett tillfredsställande sätt fullgöra underhållsskyldigheten. Härvid må dock framhållas, att, sedan hamnen erhållit den solida och motståndskraftiga ombyggnad, som nu föreslagits, kostnaderna för under-

*Utskottets
yttrande.*

hållet af densamma för framtiden icke torde blifva synnerligen stora. Å andra sidan synes det ock antagligt, att efter ombyggnaden hamnen skall blifva mera besökt än förut och att i följd häraf ökade hamnafgifter komma att inflyta. Äfven torde man kunna hafva anledning förvänta, att de båda städerna Skanör och Falsterbo, som numera genom en bibana kommit i förbindelse med det skånska järnvägsnätet, i anledning häraf skola gå något framåt i ekonomiskt hänseende. De uppgifter, utskottet erhållit om städernas bevilning under de senare åren, visa ock en jämnt fortgående stegring af densammas belopp. Med hänsyn till dessa förhållanden anser utskottet, att i förevarande fall giltiga skäl ej föreligga för frångående af grundsatsen att vederbörande samhällen böra svara för underhållet af en anläggning, hvaraf de i ej ringa mån torde komma att draga fördel.

Gifvetvis böra i första hand till underhåll af hamnen användas inflytande hamnafgifter, och anser utskottet därför lämpligt, att densamma, i den mån de icke omedelbart behöfva tagas i anspråk för ändamålet, reserveras till en för underhållet afsedd fond, öfver hvars förvaltning Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet torde böra genom utsedt ombud utöfva kontroll.

Hvad angår tillsynen öfver hamnens underhåll, åligger det, enligt den för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gällande instruktionen, nämnda styrelse att öfvervaka, det anläggningen vederbörligen underhålles, och lär man på grund häraf hafva anledning förvänta, att styrelsen skall kraftigt ingripa, därest vid de inspektioner, som af vederbörande distriktschef verkställas, skulle visa sig, att något i berörda hänseende blifvit försumadt.

I enlighet med hvad ofvan framhållits, anser utskottet sålunda, att såsom villkor för statsanslagets utgående bör fordras, att städerna Skanör och Falsterbo — hvilka redan förklarat sig villiga att underhålla hamnen, om den vid iståndsättandet uppmuddrades till visst ifrågasatt djup — förbinda sig att, sedan hamnen blifvit iståndsatt och ombyggd enligt den af Kungl. Maj:t nu föreslagna planen, för framtiden utan bidrag af statsmedel underhålla densamma.

Utskottet hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att Riksdagen till iståndsättande och ombyggnad af Skanörs hamn, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det i statsrådsprotokollet öfver

civilärenden den 13 januari 1906 omförmälda, af majoren V. Gagner upprättade förslag, jämte däri enligt samma protokoll af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gjorda ändringar och tillägg, beviljar ett anslag af 272,900 kronor och däraf på extra stat för år 1907 anvisar 72,900 kronor, dock att ej någon del af anslaget må utgå, förrän städerna Skanör och Falsterbo förbundit sig att, sedan hamnen blifvit enligt berörda plan iståndsatt och ombyggd, för framtiden utan bidrag af statsmedel underhålla densamma.

3:o.

Kungl. Maj:t har vidare i statsverkspropositionen föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af 15,800 kronor att såsom anslag, utan återbetalningsskyldighet, för iståndsättande af Skillinge hamn till hamnintressenterna utgå, under villkor, att i sammanhang med arbetet å hamnens iståndsättande jämväl arbete till densammas förstärkande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett af löjtnanten E. Sahlén härom uppgjordt förslag utföres, äfvensom att de nu gällande allmänna villkor och bestämmelser för erhållande och tillgodonjutande af statsbidrag från bro- och hamnbyggnadsfonden blifva i tillämpliga delar gällande för ifrågavarande statsbidrag.

Iståndsättande af Skillinge hamn.

Till det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet har föredragande departementschefen i detta ärende anfört följande:

»Vid en våldsam storm, som den 30 och den 31 december 1904 härjade södra delen af vårt land, blef, bland andra, hamnen i Skillinge i Östra Hoby socken af Kristianstads län betydligt skadad. Till Eders Kungl. Maj:ts pröfning föreligger för närvarande en underdånig framställning om beviljande af statsbidrag till hamnens iståndsättande och förstärkande.

Till en början må det tillåtas mig att erinra, att Eders Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 30 december 1899 vid fördelning af 1900 års bro- och hamnbyggnadsfond utan återbetalningsskyldighet anvisat ett anslag af 30,500 kronor till förbättring af ifrågavarande hamn. Arbetet, hvilket enligt uppgift af hamnstyrelsen i sin helhet kostat 50,020 kronor, utfördes under åren 1901—1903 och godkändes sistnämnda år.

Enligt nu föreliggande, af distriktsingenjören, löjtnanten vid väg- och vattenbyggnanskåren E. Sahlén uppgjortt förslag till hamnens istandsättande och förstärkande uppgår kostnaden enbart för dess istandsättande till 15,800 kronor samt för dess istandsättande i förening med utförande af förstärkningsarbeten till ytterligare 13,200 kronor eller således tillhoppa till 29,000 kronor.

Enligt gällande bestämmelser kan, såsom Eders Kungl. Maj:t behagade erinra sig, ur det af Riksdagen årligen anvisade anslag till understödjande af brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt uppreisning af åar och farleder, Eders Kungl. Maj:t för bro- och hamnbyggnader bevilja statsbidrag, uppgående till högst två tredjedelar af den beräknade kostnaden; dock att för mindre hamnar, företrädesvis fiskehamnar, bidraget må under vissa särskilda villkor kunna bestämmas till högst nio tiondelar af den beräknade kostnaden. Underhållskostnaden för hvarje arbete, som utförts med understöd af allmänna medel, åligger den eller dem, som bekommit sådant. I hvad ifrågavarande af löjtnanten Sahlén uppgjorda kostnadsförslag afser hamnens förstärkande, kan således bidrag ur nämnda anslag af Eders Kungl. Maj:t anvisas, hvaremot för beviljande af understöd till hamnens istandsättande, hvilket närmast är att anse såsom ett hamnintressenterna åliggande underhållsarbete, Riksdagens samtycke torde erfordras. Å enahanda sätt har äfven förfarits vid beviljande vid 1904 års riksdag af understöd för istandsättande af ett flertal af storm skadade skånska hamnar och fiskelägen.

Innan jag öfvergår till en framställning af innehållet i föreliggande underdåniga ansökan, torde jag böra nämna, att en liknande ansökan äfven ingått från hamnstyrelsen i Abekås', å Skånes sydkust belägna fiskeläge, hvars hamn vid samma tillfälle som Skillinge led betydande skada. Denna underdåniga ansökan är likväl ännu icke i skick att kunna inför Eders Kungl. Maj:t föredragas.

Med bifogande af protokoll vid kommunalstämma med Östra Hoby socken den 3 juli 1905, utvisande, att med hänsyn till den stora betydelse, hamnen ägde för fisket och kustfarten, kommunen, under förutsättning om erhållande af statsbidrag, beslutit att af den till förstärkningsarbetet beräknade kostnaden — 13,200 kronor — ikläda sig garanti för $\frac{1}{3}$ med 4,400 kronor eller, om så skulle behövas, med högst 5,000 kronor, har nu kommunen genom ordföranden i hamnstyrelsen F. Norberg i en till Eders Kungl. Maj:t ställd, af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kristianstads län med underdånig skrifvelse den 12 augusti 1905 ingifven ansökan anhållit, det Eders Kungl. Maj:t

ville af statsmedel bevilja de i öfrigt för hamnens istandsättande och förbättrande i enlighet med den af löjtnanten Sahlén uppgjorda planen erforderliga belopp. Såsom bevis på den betydelse för fisket och kustfarten, hamnen under den korta tid, den varit i brukbart skick, visat sig äga för fisket och kustfarten, har kommunen i berörda ansökan anført, att densamma år 1904 besöktes af 95 större eller mindre fartyg och en stor del fiskarbåtar. Fiskare på platsen hade äfven för mer intensivt bedrifvande af sin näring år 1905 anskaffat en motorbåt.

Med påpekande att enligt företedd ritning öfver hamnen densamma består af två vågbrytare, benämnda den östra och den västra, samt att af dessa den förra skjuter längst ut i hafvet och består inåt land af en cirkelformad samt vidare af en rakt ut i hafvet gående arm, må ur ett af löjtnanten Sahlén afgifvet, den underdåniga ansökningen bifogadt utlåtande rörande den hamnen vid stormtillfället öfvergångna skadan äfvensom planen för det ifrågasatta arbetet å hamnens istandsättande och förstärkande följande här återgifvas:

»Den orkanlika storm, som började på middagen den 30 december 1904 och med tilltagande styrka under den därpå följande natten rasade öfver södra delen af vårt land, hade en hufvudsaklig riktning af O. N. O. och dref vattenståndet längs Skånes ost- och sydkust upp till en höjd af omkring 2 meter öfver dagligt vattenstånd samt åstadkom på, bland annat, Skillinge hamn nedannämnda skador.

Å den östra vågbrytarens inre (äldre) del blef brobänken ramponerad och delvis bortspolad utom på en sträcka af cirka 30 meter närmast land samt 4 meter längre ut. Parapeten blef dels underminerad och förstörd på en sträcka af 14 meter, dels helt och hållet bortspolad på en längd af 43 meter. Glacisen utanför parapeten blef dels upprifven, dels bortspolad på en sträcka af 52 meter. Det gamla pirhufvudet kvarstår tämligen orubbadt. — Å den yttre, senast byggda delen af hamnarmen äro skadorna ganska betydliga. Brobänken är så godt som helt och hållet borta. Parapeten kvarstår på en sträcka af 11 meter från gamla pirhufvudet räknadt som en massiv betonklump, upplyftad i ytterkant och fallfärdig inåt. Utanför denna skadade del är parapeten oskadad på en sträcka af 6 meter, men därutanför finnes af den endast ett par år gamla byggnaden så godt som intet kvar ofvanför medelvattenytan. Stenfyllningen utanför den yttre delen af hamnarmen är delvis bortspolad. Däremot äro stenkistorna, såvidt utrönas kunnat, alldeles orubbade.

Å den västra hamnarmen, som består af kullerstensmur delvis i cementbruk, hafva äfven uppstått skador, i det densamma på ett par ställen raserats och den utvändiga glacisen ramponerats.

I hamnbassängens nordöstra hörn hafva jord och sten från den utanför vågbrytaren varande utfyllningen sköljts öfver parapeten och in i bassängen; likaså har en uppgrundning, ehuru till mindre omfång, ägt rum i nordvästra hörnet. Sten och betonmassa från brobänken och parapeten kvarligga naturligtvis äfven i bassängen och inseglingsöppningen.

Då den använda konstruktionen af östra vågbrytaren tydligen ej varit så kraftig som erfordras, har jag föreslagit, att den vid hamnens istandsättande göres mera motståndskraftig, i det att hela öfverbyggnaden ofvan vattenytan — förutom å en sträcka af cirka 60 meter närmast land — nybygges helt och hållet af sten, nämligen med parapet och kajmur af kilad och tuktad granit och med mellanvarande fyllning af sjösten, allt muradt med cementbruk. Jag anser, att hamnarmens hittillsvarande konstruktion kan bibehållas på en sträcka af cirka 60 meter från land räknadt, då armen här är skyddad genom den utanför varande muddruppfyllningen; dock föreslås, att utfyllningens yttre dossering stenbeklädes på en längd af 35 meter. Härutanför bör stenuutfyllningen längs hela vågbrytaren ökas, så att densamma i medelvattenytan blir 5 meter bred med lutning $\frac{1}{4}$ öfver och $\frac{1}{2}$ under sagda vattenyta. — Om dessa åtgärder vidtagas, torde hamnarmen sedermera erbjuda tillräckligt motstånd, äfven mot så svåra stormar som den, hvilken nu senast ödelade densamma.»

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kristianstads län har uti ofvanberörda underdåniga skrifvelse i hufvudsak anført följande:

Med hänsyn till hamnens betydelse såväl för Skillinge samhälle och angränsande fiskelägen med där hemmahörande anseflotta som för den allmänna samfärdseln torde hamnens återställande i användbart skick vara oafvisligen nödvändigt. Då det emellertid redan så kort tid efter förutvarande hamnanläggningens fullbordande visat sig, att densamma icke varit tillräckligt motståndskraftig mot de å Skånes östra kust ofta förekommande svåra stormar med åtföljande högvatten, syntes det Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande icke välbetänkt att inskränka nu ifrågasatta hamnbyggnader till att endast afse hamnens återförsättande i förut befintligt skick. Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande anslöte sig därför till fullo till löjtnanten Sahléns och Skillinge hamnstyrelses af dess ordförande uttalade mening, att blifvande reparationsarbetet jämväl borde omfatta åtgärder till förstärkning af hamnen, i hvilket hänseende löjtnanten Sahléns förslag torde erbjuda tillräckliga garantier för hamnens framtida bestånd.

Med åberopande däraf och då det icke kunde ifrågasättas, att Östra Hoby kommun, som för blott ett fåtal år sedan fått vidkännas synner-

ligen afsevärda utgifter för hamnanläggningen vid Skillinge och det oaktadt äfven nu utfäst sig att till hamnens iståndsättande bidraga med intill 5,000 kronor, skulle med sin svaga ekonomiska bärkraft ytterligare betungas med utgifter för ändamålet, har Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande på det varmaste förordat, att Eders Kungl. Maj:t täcktes dels till utförande af löjtnanten Sahléns förslag till nämnda hamns iståndsättande och förbättring för en beräknad kostnad af 29,000 kronor anvisa så stort belopp, som af de för dylika företag af Riksdagen anvisade medel kunde stå till förfogande, och dels hos Riksdagen göra framställning om anslag å det belopp, som ytterligare kunde för arbetets utförande erfordras utöfver de af Östra Hoby kommun anslagna 5,000 kronor.

Slutligen har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i infordradt underdånigt utlåtande af den 7 november 1905, med förmälan att styrelsen vid granskning af den upprättade arbetsplanen icke funnit anledning till ändring af kostnadsförslaget, i underdånighet hemställt, att Eders Kungl. Maj:t måtte för hamnens iståndsättande med användande af det byggnadssätt, som den af löjtnanten Sahlén upprättade arbetsplanen utvisade, dels föreslå Riksdagen att bevilja ett anslag utan återbetalningsskyldighet af 15,800 kronor, motsvarande den kostnad, som skulle uppstå allenast för hamnens återförsättande i samma skick och med samma svagare byggnadssätt som före decemberstormen 1904, dels ock, under förutsättning af Riksdagens bifall därtill, af de för år 1906 af Riksdagen beviljade anslagsmedel för understödjande af brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader på vanliga villkor bevilja två tredjedelar af den återstående kostnaden, 13,200 kronor.

Då Eders Kungl. Maj:t år 1904 till Riksdagen aflät proposition om beviljande af statsbidrag till iståndsättande af åtskilliga smärre hamnar och fiskelägen i Skåne, hvilka vid ett annat stormtillfälle lidit betydande skada — en framställning, som af Riksdagen bifölls — ytttrade dåvarande departementschefen, bland annat, att för beviljande af statsunderstöd talade i förevarande fall dels den omständigheten, att skadorna orsakats af en sällsynt och ovanligt våldsam naturhändelse samt således ej kunde tillskrifvas försummelse af det sedvanliga underhållet, dels ock hamnintressenternas ekonomiska ställning. Samma skäl för statens mellankomst föreligga äfven nu. I förevarande fall kan så mycket mindre antagas, att ett åsidosättande af vederbörandes underhållsskyldighet varit en bidragande orsak till olyckan, som hamnen endast en helt kort tid varit i bruk, sedan den delvis med hjälp af stats-

Departements-
chefens
yttrande.

medel blifvit iståndsatt. Hvad åter angår hamnintressenternas ekonomiska ställning, har af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kristianstads län vitsordats, att den kommun, inom hvilken hamnen är belägen, icke äger förmåga att bidraga till det erforderliga hamnarbetet i vidsträcktare mån än enligt dess redan gjorda utfästelse. Vid sådant förhållande och då ifrågavarande hamn utan tvifvel är af stor betydelse för fisket och kustfarten å Skånes ostkust, anser jag mig böra till Eders Kungl. Maj:ts bifall förorda ifrågavarande framställning.

Då det uppenbart för hamnens framtida bestånd är af stor vikt, att densamma icke blott iståndsättes, utan äfven, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af löjtnanten Sahlén uppgjorda förslag, vinner nödig förstärkning, synes mig såsom villkor för erhållande af det nu ifrågasatta statsunderstödet böra uppställas, att arbetet å hamnens förstärkande, hvar till i sinom tid bidrag torde böra af Eders Kungl. Maj:t ur meranämnda hamn- och brobyggnadsanslag anvisas, utföres i sammanhang med arbetet å dess iståndsättande.»

Hvad i detta ärende blifvit till statsrådsprotokollet anfördt har synts utskottet innefatta giltiga skäl för den gjorda framställningen, och får utskottet därför hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 9 mars 1906.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.

Reservationer:

vid *punkten* 2:o, angående iståndsättande och ombyggnad af Skanörs hamn,

af herr *E. Hammarlund*, som ansett, att utskottet bort hemställa,

»att Riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, må

dels till istandsättande och ombyggnad af Skanörs hamn, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett af majoren V. Gagner upprättadt förslag jämte däri af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gjorda ändringar och tillägg, bevilja ett auslag af 272,900 kronor, under villkor att städerna Skanör och Falsterbo till Kungl. Maj:t och kronan afstå den nuvarande hamnen med tillhörande bålverk, vågbrytare och ledarm jämte så stort intill hamnen gränsande område, som kan för hamnens möjligen blifvande utvidgning eller eljest ändamålsenliga användning enligt Kungl. Maj:ts bedömande anses erforderligt;

dels ock af detta anslag på extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af 72,900 kronor.»

och af herr *J. A. Sjö*.

Herr *D. Persson* har begärt få antecknadt, att han icke inom utskottet deltagit i behandlingen af de i detta utlåtande omförmälda ärenden.
